

ČAJ

Pro chvíle pohody

ZÁŘÍ 2023

Časopis Autorů Jičínska

Budoucnost je nejistá,
a proto se jí lidé často bojí.
Jediné, co v životě je jisté,
je smrt.

Ted' však je už jisté i to,
že v Evropě bude nastolen nový řád,
šťastný řád.

Vůdcova nová, šťastná Evropa
a smrt jsou dvě jediné jistoty,
které dnes my lidé máme, ...

(Spalovač mrtvol)

Ladislav FUKS

204

Vážení přátelé,

v zářijovém čísle ČAJe si připomeneme 100.výročí narození
spisovatele **Ladislava Fukse**,
autora možná trochu opomíjeného, přesto významného.

Rozhovor poskytla pardubická autorka **Martina Boučková**:
**„Mé knížky působí tak věrně,
jako by odrážely skutečné příběhy a život.“**

V dalším pokračování se budu opět ohlížet – viz
**Paměti o počátcích organizovaného (ne zločinu) psaní
na Jičínsku po roce 1990. Část 4.**

Regionální autory zastupuje **Zlata Zákoutská**
s příspěvkem **Hrátky s češtinou na „N“ aneb Normální nesmysly.**

Příjemné dny babího léta
a nastupujícího podzimu!

Václav

HOST ČAJe:

LADISLAV FUKS

(* 24. září 1923 † 19. srpna 1994)

Český prozaik, autor především psychologické prózy s tématem úzkosti člověka ohrožovaného nesvobodou a násilím. Jako symbol tohoto tématu si pak zvolil druhou světovou válku a holokaust. Většina jeho díla je autobiografická, často skrytě – téměř všemi jeho knihami prochází figura senzitivního, slabého hochy, žijícího ve svém vnitřním světě a toužícího po citovém přátelství. Právě tato stále se vracející postava trpícího a mučeného chlapce má silnou míru autobiografičnosti. Fuksovo dílo je někdy také autobiografickou travestií – Pan Teodor Mundstock (1963), Spalovač

mrtvol (1967), Mí černovlasí bratři (1964)...

(zdroj: <http://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/19017-ladislav-fu>)

Václav FRANC NAD DÍLEM LADISLAVA FUKSE

Spisovatel Ladislav Fuks je většině lidí znám jako autor knihy Spalovač mrtvol, lépe řečeno filmu z roku 1968, který natočil Juraj Herz právě podle Fuksovy předlohy. V hlavní roli Karla Kopfrkingla zazářil Rudolf Hrušínský. Myslím si, že se jedná o autorovo vrcholné dílo, ale zdaleka není jen autorem jednoho románu, právě naopak.

Jaký byl Ladislav Fuks? Možná se na něm podepsalo dětství, kdy otec policejní úředník, byl přísný (viz téma jeho knih Variace pro temnou strunu či Příběh kriminálního rady). Navíc u sebe objevil odlišnou sexuální orientaci, což v době svého mládí musel skrývat. Vystudoval gymnázium a pracoval na zemědělské správě v Hodoníně. Teprve po 2.světové válce vystudoval Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy. Po krátkých pracovních peripetích zakotvil v Národní galerii.

Do literatury vstupuje v roce 1963 románem **Pan Theodor Mundstock** (četl jsem vydání v Československém spisovateli z roku 1985).

Psychologický román o osudu pražského Žida, který je sužován možností, že bude transportován do koncentračního tábora; po třech letech naprosté apatie a melancholie se rozhodne postupovat prakticky a metodicky - připravovat se na budoucí situaci (např. spí na pryčně, moří se hladem a tahá těžké věci, trénuje i svou smrt), zároveň prožívá řadu halucinací a dialogů se svým stínem Monem, způsobených jeho psychickou nemocí - schizofrenií; další z jeho halucinací je obrovská "slípka", která s ním žije doma a o kterou se stará; transportu se nedožije, před nástupišťem ho přejede auto a zemře. Román zobrazuje, jak obyčejného člověka ponižuje a pokřivuje diskriminace a strach. Člověk se nikdy nemůže zcela připravit na to, co nám osud přichystá.

Kniha vystihuje pochmurnou atmosféru protektorátních reálií. Vypsal jsem si řadu postřehů:

str. 31: *Komu by co odkázal on, ubohý pan Theodor Mundstock v zaprášeném kabátě a šesticipou hvězdou, ...*

str. 36: *Víš, řekne stínu a zlitosní, tušit konec je právě tak strašné jako ztratit naději.*

str.99: *Kdo vlastně ten koncentrační tábor vydrží? ... Ten kdo jde na to prakticky, postupem, metodou. Ten, kdo je na vše dokonale, plánovitě, jaksepatří připraven.*

str. 177: *Uboží to mají teprve před sebou, nevědí, co je čeká. Ale on to už přece zná. Já jsem to všechno prodělal. Mě přece už nic nepřekvapí, přesvědčuje sám sebe...*

Jeho prvotina zaujala a následovaly překlady do cizích jazyků. Osobně je to dost depresivní čtení, ale na druhou stranu ve čtenáři zanechává hlubokou stopu. Především ukazuje, jak může pocit nejistoty ovlivnit lidskou psychiku.

Další knihy **Mí černovlasí bratři** opět čerpá z židovské tematiky. Jedná se o šest povídek odehrávajících se za okupace. Kniha vyšla v roce 1964 a sleduje osudy pěti chlapců jedné třídy gymnázia, z nichž tři jsou Židé.

V roce 1966 vychází román **Variace pro temnou strunu** (četl jsem eknihu). Opět je to kniha odehrávající se těsně před válkou, ve které hlavní hrdina Michal prožívá neradostný život ovlivněný dominantním otcem, vysokým policejním úředníkem.

Knihu vystihuje citát:

"Prostě, to je tak. Člověk je jako harfa, na kterou hraje vítr, ale také on

sám. On sám na sebe, není to zvláštní? Je to dost zvláštní, ten život... je to jako tanec. No a jako jsou všelijaké struny na harfě," usmál se s šálkem u úst, "tak jsou také v člověku. Jsou v něm struny nejvyšší, ale ty jsou nejslabší, jako na harfě, takže je člověk někdy ani nezaslechne, a někdy se jich celý život ani sám nedotkne, neozvou se v něm celý život, anebo když, tak jen občas jako takové cinknutí či zazvonění, které hned zanikne ve strunách nižších. V člověku jsou však také struny hlubší a hluboké, no a pak..." Katz lehce zdvihl obočí a pohlédl na dort, který si pomalu ukrajoval lžičkou, "pak je v každém člověku i jedna struna temná." Dolízl jsem čokoládu na dně šálku a zvědavě na něj pohlédl.

"Jedna struna temná," řekl, "a té temné struny v sobě se člověk nemá dotýkat. Na všechny struny má hrát, ale jen ne na tu temnou strunu."

"A co když na ni hraje ten vítr," řekl jsem, neboť to bylo to, co mě právě napadlo, a musil jsem se skoro usmát, co mě tak napadlo... "copak z toho asi vznikne?"

"Vidiš," řekl Katz a usmál se, "tohle mě nenapadlo." A po chvílce zvažněl a řekl: "Z toho možná vznikne - tragédie."

Zřejmě nejznámějším Fuksovým dílem je **Spalovač mrtvol** (vydáno 1967) zfilmovaný režisérem Jurajem Herzem s Rudolfem Hrušínským v hlavní roli.

Ač znám film, kniha mě překvapila, jak sugestivně na čtenáře doléhá. Podivín Karel Kopfrkingl se nejen smíruje, ale dokonce ztotožňuje se zlem a přijímá jej jako dobro. Autor zpracoval jeden lidský osud na pozadí pochmurných událostí počátku a dalších let 2. světové války. Pozvolna stahující se smyčka po Mnichovu, šílenství z likvidace rodiny.

Tady bych mohl vypsát řadu citací, ale vybral jsem jen pár. Mrazí z nich i dnes!

Str. 59 - Předčasná smrt je velké dobro jen tehdy, když člověka ušetří velkého strádání.

Str.35 – Strach je kromě bídy, závisti a pomluv největší nepřítel lidstva.

Str. 124 – Budoucnost je nejistá, a proto se jí lidé často bojí. Jediné, co v životě je jisté, je smrt. Ted' však je už jisté i to, že v Evropě bude nastolen nový řád, šťastný řád. Vůdcova nová, šťastná Evropa a smrt jsou dvě jediné jistoty, které dnes my lidé máme, ...

Další Fuksovou knihou je **Smrt morčete** (1969), jedná se o krátké prózy.

V roce 1970 vychází v Československém spisovateli další, dle mého názoru, zásadní kniha v tvorbě Ladislava Fukse. Jedná se o **Myši Natalie**

Mooshabrové. Tady autor opustil náměty ze židovskou tematikou, ale i tak se jedná o knihu vyvolávající spíše úzkost. Hlavní postava románu paní Mooshabrová je pronásledována strachem z „myši.“ Je to vlastně první autorův hororový příběh a už třeba jen jména vyvolávají zvláštní emoce, např. Albín Rappelschlund, Oberon Felsach. Kniha vyústí v překvapivou pointu, kdy se konečně odhalí, kam zmizela kněžna Augusta. V příběhu vystupuje syn Wezr a dcera Nabula.

Dovolím si odcitovat dvě ukázky:

Str. 203: Paní Natalie Mooshabrové stála před svým vlastním hrobem.

Str. 239: Copak lidi nemají právo už konečně vědět, co je s kněžnou?

Copak se to pořád musí tajit?

Neuvěřitelně plodný autor se v roce 1971 opět vrací k tématu z dětství, vztahu syna k despotickému otci, v románu **Příběh kriminálního rady**.

Zastavím se ještě u Fuksova osobního života. Ladislav Fuks se snažil svoji sexuální orientaci ukrývat. V roce 1964 se oženil s bohatou Italkou Giulianou Limiti, snad se chtěl vymanit ze své orientace a možná i trochu mást veřejnost ohledně jeho orientace. Údajně mu ke sňatku blahopřál i papež Pavel VI, ale na svatební hostině Fuks svedl rumunského číšníka a ze svatby uprchl. Po návratu do Prahy byl hospitalizován na psychiatrii. Můžeme pouze spekulovat, zda ona svatba nebyla jen jakýmsi pokusem o emigraci. Pravdou je, že roce 1968 spolupracoval se socialistickým režimem. Viz jeho knihy z období tzv. normalizace.

Návrat z žitného pole (1974) – Dílo o poúnorové emigraci (antiemigrační, poplatné době 70. let).

Mrtvý v podchodu (1976) – Detektivní román s motivem vražd, ale i pašování heroinu přes naše území na západ jako důkaz mravní zkaženosti západních zemí. Spoluautor Oldřich Kosek.

Pasáček z doliny (1977) – Baladicky laděné dílo z prostředí východního Slovenska, kde právě probíhá kolektivizace; opět dobově poplatné.

Křišťálový pantoflíček (1978) – Idylické vyprávění o dětství Julia Fučíka.

V roce 1978 obdržel titul zasloužilý umělec.

Nebudu jmenovat všechna díla, ale pozornost zasluhuje jeho kniha **Nebožtíci na bále** (1972).

Dalším významným dílem je **Obraz Martina Blaskowitze** (1980), ve kterém se Fuks vrací do válečných let, aby se zabýval nad tématem viny a

neviný. Bezúhonný vypravěč je konfrontován s kariéristou a kolaborantem s nacisty. Opět zde najdeme ponuré vzpomínky z dětství. A co pistole přikrytá popsánymi papírky, která má být použita?

Dalším dílem jsem se „prokousal“ a jedná se o jakýsi vrchol Fuksovy tvorby. Román **Vévodkyně a kuchařka** (vyšel poprvé v roce 1983, já jsem četl vydání Československý spisovatel, 1987) má 784 stran!

Rozsáhlý historický román se odehrává v letech 1897 a 1898, zachycuje i vraždu v Ženevě Jeho Veličenstva císařovny Alžběty – 10. září 1898, což je vnímáno jako předzvěst konce starých časů, zániku monarchie. Vzhledem k rozsahu díla je zde detailně popsána řada událostí, např. pohřeb, pohřební hostina, návštěva pohřebního ústavu, rozhovory se strýcem, jaké jídlo se právě podává, kdo má co na sobě, detailní popisy situací, prostředí a osob atp. Dějově je kniha slabší, autor spíše charakterizuje postavy.

Osobně jsem čekal, jestli právě ona kuchařka v názvu nějak ovlivní děj, ale vstupuje na scénu na str.622, ale k žádnému dějovému obratu nedochází.

Hlavní postavou je vévodkyně Sophie a její strýc, který zemře, starý kníže Leuchtenberg – Aulendorf. K dalším postavám patří kavárník pan Musil, hajný Kneffl, komorník Uhrmacher, kočí Pummel – a komorná Justina.

A opět si dovolím několik citací:

str. 90: Tvrdí, že dobrá kniha je nejlepší návštěvou.

str.381: Podle jakého skrytého zákona se to řídí, že někdo se rodí jako syn klempíře a druhý jako korunní princ... je to pouhá bezděčná náhoda, hříčka nějaké přírody či boží...

str. 389: ... to, kdo kým je, co umí a co cítí, určuje jeho život.

str 759: Bude to století elektřiny, budou raketoplány, ale vzducholodi se zcela nezavrhnou ...

str.767: Co vy, Sofie, víte o žebračkách, co víte o bídě? To vše jsou jen vaše představy, vyčtené z knih a sladkobolně promíšené vašim přesvědčením o pomíjivosti a marnosti pozemských věcí.

Posmrtně vychází kniha **Moje zrcadlo** (1995). Dílo jsem nečetl, spoluautorem je Jiří Tušl, který přidal intermezza. S trochou ironie lze říci, že se jedná o další díl Vévodkyně a kuchařky. Kniha je zároveň příznačnou ukázkou Fuksova vyprávěcího postupu a nevšedního smyslu pro humor – zahrnuje nepřebornou řadu detailů z Fuksova života, aniž by ovšem odhalila cokoli podstatného.

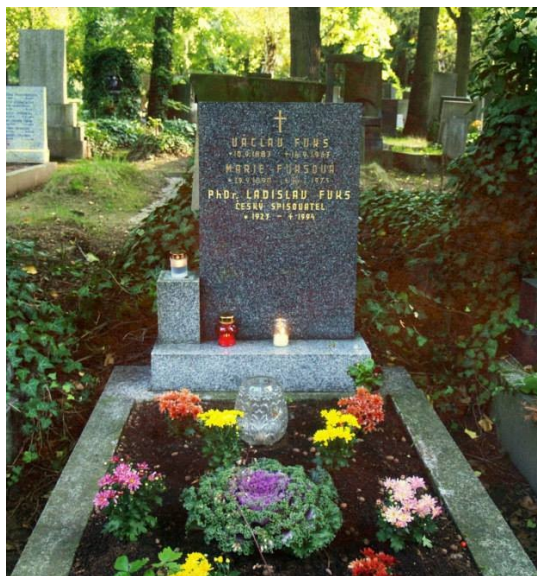
Ladislav Fuks zemřel 19.srpna roku 1994 ve svém bytě v Dejvicích, jeho tělo však bylo objeveno až po několika dnech.

Pohřben byl na Olšanských hřbitovech.

Dílo Ladislava Fukse je velice osobité a svébytné, vyznačuje se složitou metaforikou a stavěním příběhu na detailech a opakujících se motivech.

Souhlasím s Bohumilem Svozilem, který v doslovu ke knize Vévodkyně a kuchařka (str.775) napsal, cituji: ... co charakteristicky vyznačuje i jeho tvorbu pozdější: i mnohá další Fuksova díla jsou nesnadno uchopitelná ve svém smyslu, pro svou mnohoznačnost se nabízejí nejrůznějším interpretacím.

V každém případě si myslím, že Ladislav Fuks zasluhuje čtenářskou pozornost i v dnešní době. Mně osobně se nejvíc líbily jeho práce z období války, možná proto, že je lze chápat podle mého názoru jako protiválečná díla zcela jiného ražení než jak je to u děl líčících přímo události na frontě.

**Mé knížky působí tak věrně,
jako by odrážely skutečné příběhy a život.**

ROZHOVOR – MARTINA BOUČKOVÁ

Spisovatelka Martina Boučková se představila jičínské veřejnosti v rámci akce festival dětské knihy Šotek v sobotu 20.května 2023 ve Valdštejnově muzeu a mincovně. Mimo jiné uvedla knihu Tajemství jičínského orloje aneb Neuvěřitelné dobrodružství Terezy a Honzíka.

Jsem rád, že neodmítla nabídku na rozhovor.

**- Jste úspěšná autorka řady knih, jaké byly vaše literární začátky?
Psala jste už jako dítě školou povinné?**

Ano, psaní se věnuji už od dětství. Mou první knížku jsem napsala někdy ve druhé třídě; byla ze školního prostředí v modrém sešitě bez rádků, které jsem dolinkovávala později, když už tam byl text. O chlapci, který si kopal do míče a ten se přehoupl přes plot školy. Psala jsem různé texty a říkanky jak doma v obývacím pokoji u velkého tmavého stolu, tak v lavici ve školní družině a dokreslovala k nim obrázky. Jakmile jsme si pořídili psací stroj, hned jsem ho vyzkoušela, aby byly příběhy čitelnější.

- Kdy jste začala brát psaní vážně? Jak vám pomohly literární soutěže?

Je otázka, co je to brát vážně. Já jsem vždy milovala knížky a jako dítě jsem se domnívala, že psát příběhy je něco naprosto přirozeného a mělo by být součástí mého života. Nepředpokládala jsem vysloveně, že tudy by měla jít moje kariérní cesta, že bych někdy i publikovala. Brala jsem to v intencích plnění svých snů: je krásné, že mohu psát. Proč ne? S každým slovem ožívá příběh; vidím ho jako film ve své mysli. Je to opravdu úžasný pocit.

Zpočátku jsem si moc nevšímalala literárních soutěží. V devadesátkách, kdy jsem byla na střední škole, jsem ani moc nevěděla, kam co zaslat. Ani jakou by to mělo mít formu. Všeho všude jsem tehdy natrefila asi na dvě soutěže a v jednom případě jsem byla i na setkání autorů.

S internetem se rozšířily možnosti. Fakticky, až když jsem nastoupila na druhou mateřskou, jsem se jen tak ze zvědavosti dívala, zdali bych nemohla nějak svůj koníček uplatnit. Začala jsem objevovat kouzlo vytváření webových stránek, psaní PR článků, nebo příspěvků do různých internetových médií. Až jsem se dostala i do skupiny redaktorů, kteří četli a hodnotili rukopisy začínajících autorů. Do té doby bych sama neměla odvahu (tu „drzost“) oslovit nějaké nakladatelství. Stále jsem měla respekt k profesionálním autorům, které u mě zastupovala řada jmen ze školní literatury. A najednou jsem zjistila, že v porovnání s některými příklady vlastně vůbec nepíšu zle. Pokusila jsem Štěšěnu a zaslala jeden knižní rukopis do soutěže. Ten sice nevyhrál, ale brzy po té v rozšířené formě vyšel v nakladatelství Host s názvem Tajemství dědečkova deníku.

- Máte své literární vzory či knihy, ke kterým se vracíte?

Mými literárními vzory byl Karel Čapek, Jan Werich, velmi ráda jsem četla autory kritického realismu, Honoré de Balzac, Zola, Gogol, Dostojevskij, to bylo mé nejoblíbenější literární období. S nástupem na vysokou školu jsem upřednostnila knihy o historii, antropologii, filozofii, sociologii... Bavily mě publikace Paula Johnsona (Dějiny židovského národa, Zrození moderní doby apod.) nebo od S. K. Neumanna Dějiny ženy. Stejně jako kniha S. J. Goulda Jak neměřit člověka. Mám spoustu těchto svých oblíbených knih připravených na jejich reprízy, až bude víc času. Abych je četla znovu pomalu a v klidu. Zatím doma rostou komínky nových knih, většinou beletristických, které mám nejednou spojené s připravovanou recenzí. Zrovna nedávno jsem četla jednu naprosto úžasnou, Život za život, a stále se k ní v mysli vracím.

- Váš literární záběr je pestrý, od detektivky až třeba po knihy pro děti. Hledáte se nebo vám nevádí zkoušet různé žánry?

Primárně jsem vždycky psala pro své vrstevníky a spíš pro ženy. Nicméně,

když jsem oslovila nakladatelství, bylo to v době mateřské a inspirována dětským světem kolem mě jsem nabídla rukopisy dětských příběhů. Až po vydání druhé knížky jsem se rozhodla trochu víc opřít o literární soutěže a to hned z několika důvodů. Jednak se mi uvolnila kapacita; už jsem přestala spolupracovat s agenturou, která nejen tedy hodnotila rukopisy začínajících autorů, ale pro níž jsem rovněž psala texty podle zadání. A zjistila jsem, že mě tyto výzvy psát na určité téma chybí. Dalším důvodem bylo, že jsem si chtěla ověřit, zdali uspěji v soutěžích, resp. budou-li se mé texty líbit i jiným lidem. A v případě úspěchů zkusit oslovit i nakladatelství s jinou tematikou než jen dětská literatura.

Fakticky lze říci, že Deník zoufalé třicítky vznikl primárně z úspěchu v literární soutěži. Poslala jsem odkaz na vítěznou humornou povídku z jedné antologie a paní redaktorce se tak zalíbila, že si přála právě takovou knížku. A tak vznikl příběh o mladé ženě, která nemůže najít toho pravého a doslova je magnetem na trapasy.

Baví mě psát různé žánry; detektivky jsem si spíš jen zkusila, zde bych nechtěla dál pokračovat. Spíš bych se chtěla uplatnit vedle humorných knih i s vážnějšími tématy. Uvidíme, jak to půjde dál.

- Jak rozdílné je psaní pro děti a pro dospělé?

Nevím, jak to mají jiní autoři. V mém případě je to velmi snadné, protože se vnořím do příběhu tak, že ho prožívám stejně jako hlavní hrdina, popřípadě i někteří další hrdinové, jako bych v mysli byla dítě nebo dospělý. Nemám s tím problém a velmi si to užívám.

- Píšete na „první dobrou“ nebo text hodně upravujete?

V posledních letech by se dalo říci, že podstatný základ je ono „na první dobrou“. Není to tak, že bych napsala pět stránek a druhý den dvě zahodila a podobně. Nicméně i přesto text v průběhu psaní stále opravuju. Čtu si ho, pokud je možné nejlépe nahlas. Tak hodně vynikne konstrukce vět, slovosled. Opravy vznikají právě z tohoto důvodu, popřípadě v přidání dynamiky či nadsázky, pokud píšu humorný příběh. Jeho věty bývají totiž poskládané jinak; často musí být údernější, s různými přirovnáními, konstruované tak, jako když kamarádovi sdělujete nějakou historku. Musí rychle plynout, bez drhnutí. Oproti vážnějšímu žánru. Například příběh s názvem Nástupišť číslo dvě, který doufám také brzy vyjde. Je melodramatičtější, jsou zde popisované emoce, kontrasty mládí a stárí, vzpomínky. V takovém textu mohou být věty jaksi načechnější, obalit nás do hřejivého pocitu zůstat s hlavním hrdinou u hrnku horké kávy a v klidu, bez spěchu si vyslechnout jeho příběh.

- Vedle psaní vedete rodinný online magazín superrodina.cz. Co na něm zájemci mohou najít?

Tento web vznikl v roce 2011. Po několik let jsme byli taková jedna velká rodina různých redaktorů, kteří psali příspěvky o vaření, tvoření, knížkách, zdraví. Někteří se vydali jinou cestou, jedna z redaktorek, má velká kamarádka, bohužel podlehl rakovině. Aktuálně do něho přispívám už jen s jednou kolegyní; doplňujeme texty převážně ke knihám. Ke své literární tvorbě pak mohu odkázat na web martinabouckova.cz.

- V knize Deník zoufalé třicítky jste prokázala smysl pro humor. Jaký máte ráda humor? Nechybí nám někdy v životě nadhled a odvaha zasmát se sama sobě?

Razím heslo, že s úsměvem se žije lépe. Jsem obecně považovaná za optimistku a snažím se tento svůj životní postoj udržovat i v zaměstnání, aby stres nebo jiné těžkosti v týmu někoho nezatěžovali natolik, že by domů nechodil, jak se říká, s čistou hlavou. Sama sobě se zasměju ráda. Kdo třeba sleduje můj facebook, může to potvrdit. Když si dělám žerty ze sebe, mám tam například fotografii s knírkem v černé buřince, nebo různé típky.

- I vaše další kniha Past na sňatkového podvodníka má osobitý humor. Jsou v knize a obecně ve vašem psaní autobiografické prvky nebo většinou fabulujete?

Všechny mé knihy jsou dějově smyšlené. Lze v nich nalézt samozřejmě nějaké stopy, které se mohly odehrát v mé blízkosti, ale spíš inspirativně nebo náznakově. Někdy to může být nějaká drobnost, ze které jde rozehrát už jiný příběh na několik stran.

Např. u Já a Anastázie byla hlavní inspirací sice moje dcera a její kamarádka, ale příběhy, které zažily, se jim neodehrály. Jen jsem je měla v očích, abych při psaní byla co nejvíc věrohodná, protože příběh je psaný hlasem dívky ze základní školy. Vžiju se tedy do role malé holky, v tu chvíli překopávám své myšlení a pohled na svět. Je tam třeba historka se

zámkem na kolo. Ten jsme měli doma, syn si ho tehdy zamknul kolem pasu a my dolovali z paměti, jaký byl číselný kód. Na ten jsme během několika minut přišli. Pokud budete však číst příběh v knížce, podobnost bude jen s tím zámkem a všechno ostatní už proběhne absolutně jinak. Tam na číselný kód nemohou přijít a vymýšlí různé nápady, jak dostat zámek pryč. Dost se u toho čtenář nasměje.

Deník zoufalé třicítky se zase odehrává ve velmi podobném prostředí, jako je mé zaměstnání. Díky tomu to přineslo velmi zajímavý efekt, protože řada kolegů knížku četla a shledávala tam známé znaky. Ačkoliv pracuji ve firmě, která má několik divizí a pobočky v několika městech, často se mi stávalo, že kolegové na mě pomrkávali, že „stopro“ vědí, kdo je ten či onen hrdina v knížce. A samozřejmě pokaždé to byl někdo jiný, podle toho, v jaké divizi pracovali. Velmi mě to překvapilo, protože při psaní jsem si nikoho reálného nepředstavovala.

Na druhou stranu mi to lichotí, že mé knížky působí tak věrně, jako by odrážely skutečné příběhy a život.

U Pasti na sňatkového podvodníka mi rovněž přicházely zprávy, zdali jsem měla podobnou zkušenost s nějakým takovým vztahem. Vynechám-li zprávy a spamy, které chodí běžně do messengeru nebo na e-mail, tak fakticky jsem se s žádným podvodníkem nesetkala. Ale námět vznikl původně z podnětu, kdy jednu kolegyni na seznamce kontaktoval právě takový vyukuk. Bavili se spolu, vypadal sympaticky. Když jsem toto téma otevřela před dalšími přáteli, s hrůzou jsem zjistila, jak se dotýká mnoha žen, aniž bychom to o sobě tušili. Hodně z nás známe v příbuzenstvu nebo v blízkém okolí ženu, která se nechala nachytat. Nejednou to způsobilo rozbití rodinných vazeb. Po vydání knížky mi rovněž chodily zprávy od dalších žen, které jsou rády, že je knížka pojatá humorně, protože jim to pomáhá se odstříhnout od těžké minulosti. Jedna paní uvedla něco ve smyslu: Pěkně jste popsala můj život, právě s jedním takovým podvodníkem mě v blízké době čeká soud.

Tedy primárně humorná knížka některým ženám přináší i útěchu, otvírají toto téma, baví se spolu. A já bych ráda tímto rovněž

apelovala: Milé dámy, křehké bytosti, prosím, bavme se spolu o tom, co prožíváme, co se kolem děje dřív, než se dostanete do dluhové pasti, rozbijete si manželství či vztahy s dětmi.

- Jak dlouho námět promýšlíte než začnete psát?

Je to otázka několika desítek minut až pár hodin. Nikdy nepromýšlím celou linku, sama se chci nechat překvapit, jak se to vyvine. Takže mám představu zhruba, o čem bude příběh a charakter hlavních a několika vedlejších postav. Pokud je kniha schvalována ještě ve fázi námětu, nikoliv hotový rukopis, tak samozřejmě musím předpracovat hrubý nástin celého příběhu v intencích, jak je možné se od něho podle potřeby odchýlit, aby nebyl šablonovitý.

- Kniha Tajemství jičínského orloje aneb Neuvěřitelné dobrodružství Terezky a Honzika zavádí čtenáře do našeho města. Máte k Jičínu nějaký osobitý vztah nebo je to jen náhoda?

V roce 2023 se v Jičíně konal první ročník knižního festivalu Šotek, na nějž jsem byla pozvaná. V této souvislosti jsem navrhla, že by bylo milé oživit to sepsáním dětského příběhu zapadajícího právě do Jičína. Nakonec jsme se shodly s Jindřiškou Kracíkovou, která pracuje ve Valdštejnově muzeu, že by bylo hezké zasadit příběh přímo tam.

Navzdory tomu, že se jedná o úzkou knížečku, tak v tomto případě příprava a zpracování mi daly velmi zabrat. Ačkoliv je v příběhu jen zlomek historických reálií tak, aby to děti nenudilo a příliš nepoučovalo, já jako autorka jsem potřebovala mít pevnou půdu pod nohama, a tak jsem si pustila několika hodinovou přednášku a dokumenty na YouTube o Valdštejnovi obecně a pak o jeho pobytu a aktivitách v Jičíně, načetla jsem si několik článků, nahlédla do jedné diplomky. Možná se někdo pousměje, že jsem tomu dala příliš, že ve výsledku všechny ty informace nejsou v knížce vidět, ale věřte, že bych se cítila velmi nejistá, kdybych se s Valdštejnem blíže neseznámila.

Dělám tuto až mravenčí práci vždy, když píšu příběh, který je historicky či zeměpisně konkrétně zasazený. Mám tak zvaně v šuplíku několik knih, z nichž některé budu brzy nabízet nebo jsou už nakročené v redaktorské nabídce (jako Nástupišť číslo dvě), u kterých jsem četla i tehdejší dostupná periodika, vyslechla si archivní rozhlasová vysílání, načetla spoustu stran, týkající se daného období, projela střihy oblečení, potřebovala se vždy přesně ukotvit v čase, aby cokoliv bych napsala, bylo pro mě přirozené a pro čtenáře věrohodné.

- Pokud vím správně, žijete v Pardubicích, neláká vás Praha, kde je

přece jenom více příležitostí prosadit se v literárním bludišti?

Ano, bydlím v Pardubicích a několik let jsem bydlela rovněž v Praze. Jednak jsem tam studovala vysokou školu a také jsem tam několik let pracovala. Hlavní hrdina knížky Tajemství dědečkova deníku bydlí v Praze, dokonce v místech, kde jsem sama jedno období byla v podnájmu. Odjíždí za babičkou do Přelouče, pohybuje se v okolních obcích, tam jsem rovněž bydlela.

V jednadvacátém století není podstatné, kde žijete, pokud chcete tvořit. Naše spojení s redakcí jsou přes e-mail.

Zajímavé je, že když vyšlo Tajemství dědečkova deníku, v medailonku na Světě knih jsem byla uvedena jako autorka z Prahy. Překvapilo mě, jak to redakci napadlo, ale vidíte, hlavní hrdina vyjížděl z Prahy, bydlel v Tróji, kam jezdí autobus 112, jak bych to nevěděla, kdybych nebyla Pražanda? Vidíte, a když příběh vyšel, už jsem tam sedm let nebyla.

- Tradiční otázka na závěr: Co právě píšete a na co se čtenáři v brzké době můžou těšit?

Aktuálně píšu humorný příběh Šílená babička. Po dobu třech týdnů letních prázdnin přijíždí babička pomoci s hlídáním vnoučat, zatímco její rozvedená dcera Lucka musí chodit do práce. Lucka měla zprvu obavy, protože s matkou zejména poslední roky nevycházela nejlépe a hlavně, každá jsou jiná. Lucka potřebuje řád, doma má zavedená pravidla. Kdežto její matka v sobě stále udržuje to hippie dítě, žijící přítomností. Nikam dál nic neplánuje: Však ono to nějak dopadne. V nebezpečí je i současný Lucčin vztah.

Brzy se snad rovněž dočkáme vydání knížky Nástupišť číslo dvě. Nejedná se o humorný příběh. Popisuje rodinné vazby, vztahy, výčitky, odpuštění. Obrovské přibuzenstvo se sjede na narozeniny jejich pradědy, vzájemně někteří spolu nevycházejí, ale musí to v tu chvíli vydržet.

Chtěla bych také trochu přepracovat knížku s určitou dávkou sarkasmu, která má zatím jen pracovní název, odehrávající se někdy v letech od druhé světové války do současnosti, kde je tedy pro změnu řada mých útržkovitých autobiografických zkušeností, ale zasazena do jiné osoby v jiném celistvém příběhu. Knížku zatím četli někteří mí přátelé a rodina a získala si velmi pěknou zpětnou vazbu.

A v blízkých měsících bych se ráda připomněla nakladatelství Albatros. Letos jsem zde vyhrála krásné třetí místo za původní dílo roku 2022 Kačenka a rytíř ze Lhotky. Publikování se vždy dočká kniha na prvním místě, nicméně určitě by byla škoda nechat tento citlivý a přitom humorný příběh stranou.

Snažím se rovněž aktualizovat svůj literární web martinabouckova.cz a informovat zde čtenáře o všech novinkách.

Ať se Vám daří v životě i literatuře a třeba někdy v Jičíně na viděnou.

Václav

Václav FRANC: VZPOMÍNÁNÍ
Paměti o počátcích organizovaného (ne zločinu) psaní
na Jičínsku po roce 1990.
Část 4.

Rok 1997 byl naplněn prací na almanachu číslo tři **Mýma očima**. Byl udělán stejně jako předchozí almanach na kopírce. Tentokrát přispělo devět autorek a autorů, ale Michal Břeň a Eva Kotyzová už žili v Hradci Králové, takže se schůzek účastnili spíše výjimečně.

Další sedmička byla ze stabilních členů. Nad'a Baliharová, Jana Hofmanová, Bohumír Procházka, Petr Veselý, Zlata Zákoutská, Pavel Zeman a Václav Franc.

Fotografie z uvedení almanachu *Mýma očima* v Jičíně.
V dolní řadě zleva Zlata Zákoutská, Nad'a Baliharová, Jana Hofmanová a Pavel Zeman.
Nahore zleva Bohumír Procházka, Vlad'ka Matějková, Jana Benešová, Petr Veselý a Václav Franc.

Tentokrát proběhl spíše soukromý křest 10.prosince 1997. Poseděli jsme a spíše meditovali nad otázkou, co dál s kroužkem?

Pozitivem roku byl příchod byl příchod Zdeňka Žemlička z Jičina. Psal fantasy a na schůzkách četl dlouhé ukázky ze své tvorby. Publikoval v časopisech **Dech draka** a **Ikarie**. Získal dokonce ocenění na soutěži. Měl smůlu v tom, že většina členů nebyla zrovna vyznavači fantasy, takže spíš hledal lidi podobně zaměřené. Zúčastnil se jako autor ještě almanachu číslo čtyři **Deset let**, kde uveřejnil povídku **Jezero**. Po ukončení členství ve spolku v roce 2001 vydal knihy v žánru fantasy: **VLčice** (Wolf Publishing, 2005), **Čas rytířů** (Wolf Publishing, 2007), **VLčice a mandragora** (Epocha, 2008), možná i další, ale již jsem jeho dráhu nesledoval.

Rok 1998 přinesl na počátku zajímavou besedu s politickým vězněm Aloisem Hlavatým, kterou zorganizoval Petr Veselý.

Krátce pana Hlavatého představím (čerpáno z časopisu Pod Zvičinou).

Alois Hlavatý se narodil 6. července 1906 v Miletíně u Hořic. Za 2.světové války A. Hlavatý jako důstojník v záloze, vyškolený pro interní zpravodajskou službu, aktivně pracoval v odboji. Jako účetní znalec a revident měl volný pohyb po protektorátu a tedy lepší přístup k informacím. Vedl odbojovou skupinu přímo v Novém Bydžově, kde se scházeli v knihkupectví pana Panochy.

V květnových dnech vydal Alois Hlavatý svoji první knihu Květen 1945, která obsahovala tři emotivní básně spojené s okupací (přetištěny v nové knize: Šelmy na scéně 1939-48, 1. vydání 1999).

Pro stávající režim po roce 1948 se stal osobou zcela nespolehlivou, protože nesouhlasil s tím, jak byla do života uváděna nová politická diktatura. Za vydávání ilegálních novin pod názvem „Nástup“, byl zadržen 21. září 1948. Za zvláštních okolností byl osvobozen s tím, že musí opustit republiku, což se stalo, když přešel hranice ve směru na Selb. Žil v Gautingu u Mnichova a pokusil se převést do Německa manželku a syna. Pokusil se o to 27. července 1949. Jeho útěk byl jedním mužem, pracujícím v Německu „pro obě strany“, předem do republiky nahlášen a Hlavatý byl na hranicích již očekáván a zatčen.

Hlavatý byl odsouzen k trestu smrti! Nakonec byl 31. března 1950 odsouzen pro zločiny velezrady a vyzvědačství podle zákona č. 231/48 sb. k trestu těžkého žaláře na doživotí, ke konfiskaci celého jmění, dále k peněžitému trestu ve výši 10 000 Kčs a ke ztrátě čestných občanských práv na deset let. Seděl na Pankráci, na Borech, na Mírově a na Slovensku v Ilavě a nejvíce v Leopoldově. Aby nepropadl zoufalství a beznaději v nejkřivějších chvílích svého života, uzavíral se do svých myšlenek, vzpomínek a představ. Vzniklé myšlenky veršoval a uspořádával do

nekonečných veršů, které ztvárnily jeho pocity a tužby.

Propuštěn byl z Leopoldova 23. září 1960 jako člověk plně invalidní, režimem zcela opotřebovaný, vážící jen 39 kg. Po propuštění až do roku 1967 nikde nepracoval a byl mu vyměřen minimální důchod ve výši 400 Kčs. Práce, které mu byly nabídnuty, např. jako topič u kotle nebo mazání kolejí, či někde na stavbě, nebyl schopen vykonávat. Až mu v r. 1967 jeho kamarád pomohl k místu ve výstavnictví, kde pracoval až do jara r. 1989 celkem na 32 mezinárodních výstavách.

Přišel rok 1990, kdy A. Hlavatý byl rehabilitován a za léta strávená ve vězení mu byla vyplacena náhrada. Alois Hlavatý si však pro sebe z těchto peněz neponechal ani korunu a všechno rozdál mezi Hořice a Miletín. Hořicům věnoval částku pro nemocnici a Miletínu zakoupil do věže tři nové zvony místo těch, které z věže sundali Němci za okupace.

V září roku 1991 stal se Alois Hlavatý čestným občanem Hořic a v roce 1992 čestným občanem Miletína, svého rodiště. V roce 1993 se přestěhoval z Prahy do Hořic.

Za jeho pobytu v Hořicích bylo zatím vydáno pět jeho knih: Z bláta do louže, Ozvěny domova, Pohádky z naší malé zahrádky, Šelmy na scéně a Oslíada.

Zemřel 4. července 2001 dva dny před svými 95. narozeninami v jičínské nemocnici. Pochován je na miletínském hřbitově.

Vzpomínám si, jak pan Hlavatý vyprávěl, že si svoje básně ve vězení neustále opakoval, aby je nezapomněl. Po propuštění si je následně zapsal. Ukazoval také fotografie z vypálených Lidic, kam se několik dní po 10.červnu 1942 dostal. Beseda se zajímavým člověkem, navíc i básníkem, byla velmi zajímavá.

O tom, že se v kroužku přece jen utvářejí přátelské vztahy svědčí i návštěva Bohumíra Procházky po dobu pobytu v Lázních Běláhrad, kde se léčil po operaci kyčelního kloubu. Navštívili jsme jej Petr Veselý, Nad'a Baliharová a Václav Franc (11.února 1998). Pamatuji se, že to bylo v době zimní olympiády v Naganu, která přinesla famózní úspěch našim hokejistům.

Uvedení almanachu **Mýma očima** pro veřejnost se uskutečnilo ve středu 15.dubna 1998 a mělo ze všech dosavadních večerů nejsrdečnější atmosféru. Pořad opět moderoval Radovan Sál. Tentokrát byla čtená tvorba doplněna reprodukovanou hudbou, a to podle toho, jakou hudbu ten který autor rád poslouchá. Večera se zúčastnilo větší množství posluchačů, přijeli i členové skupiny Trafalgar, která vydává v Hořicích v Podkrkonoší

stejnomený občasník. Právě v jednom z dalších čísel vyšel článek o našem třetím almanachu.

Byl to příjemný podvečer, který naznačoval, že se přece jenom něco v kroužku začíná hýbat. O čem svědčí i představení almanachu číslo tři na počátku roku 1999 v Nové Pace (27. ledna 1999). A opět to bylo příjemné posezení s velkým množstvím diváků.

Ale ještě v roce 1998 jsme zaznamenali jako kroužek fantastický úspěch, tři naši členové získali na Literárním Varnsdorfu 1998 ocenění, a to Bohumír Procházka, Pavel Zeman a Václav Franc. Oceněné práce vyšly v almanachu ze soutěže. Ale především jsme ve Varnsdorfu získali další kontakty.

Soutěž byla perfektně zorganizovaná a v okolí Varnsdorfu jsme prožili já s prochořem víkend zasvěcený literatuře. Velkou zásluhu na organizaci měl Milan Hrabal, varnsdorfský básník. Tato soutěž byla podle mého názoru nejlépe organizovanou literární soutěží, kterou jsem za řadu let poznal. Vyšel i sborník ze soutěže a dokonce i knížečka vítězi, hlavně v kategorii poezie, což bylo na soutěžích něco nevídaného.

Z Varnsdorfu jsem si odvážel i časopis Psí víno, který vydával Jaroslav Kovanda ve Zlíně, což mě možná i trochu inspirovalo při založení vlastního literárního časopisu.

Zároveň jsem zde poznal jako porotce Vladimíra Píšu, se kterým mě léta pojí více než literární pouto, píšeme si a setkáváme se. Jsem rád, že jsem Vladimíra mohl pozvat na besedu do Jičina.

Dovolím si malou odbočku. V té době se pohraničí hemžilo night kluby a o prostitutky u silnice nebyla nouze.

Vzpomínám si, že prochor trochu provokoval otázkou, jestli jsem už někdy byl v podobném nočním podniku. Náš rozhovor slyšel jeden z porotců ,profesor Janáček. Musím ještě uvést, že jsme za ocenění získali i finanční odměnu (tuším já za 3.místo 300 Kč), což bylo tehdy něco nevídaného. A pan profesor Janáček jen pronesl: „Ty peníze, co jste tady vyhráli, by vám nestačili ani na vstupné!“

Na setkání ve Varnsdorfu byl předseda Obce spisovatelů Antonín Jelínek, který nás pozval na setkání mladých autorů, které iniciovala Obec spisovatelů 12.prosince 1998. Zastupoval jsem tam jičínské autory a sešel jsem se s lidmi, které jsem znal z Mělnického Pegasu. S Jaroslavem Schnerchem, básníkem z Prahy, ale i Janem Zemanem, který taky působí v mělnickém klubu. Pamatuji si, že na akci vystoupila herečka Eva Horká, autorka poezie, známá třeba ze seriálu **Rodáci a odrodilci**.

Bylo to opět zajímavé setkání a ukazovalo přes všechny naše problémy, že jsme překonali úvodní fázi a překročili hranice regionu. O jičínském

kroužku se začínalo vědět i dál, což byla motivace pro další psaní a práci.

Ještě jednu důležitou událost musím zaznamenat. V prosinci 1997 začaly vycházet v Jičíně Nové Noviny. Nejprve jako měsíčník, ale postupně se periodicitu zkracovala, takže od ledna 1999 vycházely už každý pátek. Proč je připomínám? Stal jsem se zády jejich dopisovatelem a Nové Noviny dělaly kroužku velkou službu, neboť uveřejňovaly pozvánky na naše akce a následně přinášely informace z akcí, ať už z mého pera či někoho jiného. Takže se o nás i stále více vědělo.

HRÁTKY S ČEŠTINOU NA „N“ aneb NORMÁLNÍ NESMYSLY

Zlata ZÁKOUTSKÁ

Neruda nám nenápadně nastínil něco nového, neopakovatelného – názorové naděje. Neodolatelné novely Nerudou napsané nastiňovaly nám nové názory. Nechtěl nám nové názory násilně naaranžovat, neboť nesnášel nic nepřirozeného, nebo nedokonalého. Naopak. nechtěl nic nechat nějaké ničemné náhodě. Náš Neruda nebyl nikdy nulou. Nešlo nikdy o náhodné novinářovy novely. Nakonec Nerudovy novely našel nový nakladatel. Následoval nemalý náklad.

V nakladatelství nedošlo k netečnosti, nakonec neoplývalo nadšením, nemuselo naslouchat a Nerudovi nezaplatilo. Nedobrý názor nakladatele nedával naději na nový náklad. Netečnost. Neruda nedostal nic. Nenadával, neklel, ni nelál neférovému nakladateli, neboť náš novelista neztrácel nikdy naději. Napsal nové novely, našel nakonec nového nakladatele a nedobrému nakladatelství nastavil neohroženě a nekompromisně nerudovský nos. Naděžda Nerudová, Nová Noc nad Nežárkou

ČAJ pro chvíle pohody

č.204, září 2023, ročník XXII

Vydáno 5. září 2023 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!